

Efekti majske poplave na mentalno zdravlje stanovnika na području grada Banja Luka

Jelene Bajić¹, Irena Pašić²

¹Magistar psihologije, Banjaluka, Bosna i Hercegovina, jelena.bajic87@gmail.com

²Magistar Psihologije Banjaluka, Bosna i Hercegovina, irenche87@live.com

Sažetak: U ovom radu nastojali smo da vidimo na koji način su poplave uticale na mentalno zdravlje ljudi, odnosno da li postoji razlika između stanovništva koje je bilo poplavljeno u pogledu izraženosti distresa i zastupljenosti određenih psihičkih tegoba u odnosu na stanovništvo koje nije bilo pogođeno ovom prirodnom katastrofom. Zanimalo nas je da li su prisutne razlike po polu u pogledu zastupljenosti distresa i psihičkih tegoba.

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 155 ispitanika sa područja grada Banja Luke, od toga 78 sa poplavljenog i 77 sa ne poplavljenog područja. Podaci su dobijeni putem Upitnika opšteg zdravstvenog stanja (General Health Questionnaire-GHQ), te liste različitih psihofizičkih tegoba kreirane od strane autora za potrebe ovog istraživanja.

Dobijeni podaci govore da je distres izraženiji kod ispitanika koji dolaze sa poplavljenog područja u odnosu na ispitanike sa ne poplavljenog područja. U odnosu na polne razlike dobijeni podaci govore takode o većoj izraženosti distresa kod žena.

Takođe, podaci dobijeni kroz istraživanje govore o većoj zastupljenosti psihofizičkih tegoba kod ispitanika sa poplavljenog područja te su neke od njih: napetost, povišena napetost u periodima većih padavina, glavobolje, napadi panike, problemi sa spavanjem, povišen krvni pritisak, pad interesovanja za svakodnevne životne aktivnosti..., te isto tako dobijeni rezultati govore o većoj prisutnosti psihofizičkih tegoba kod osoba ženskog pola.

Ključne riječi: poplavljeno stanovništvo, mentalno zdravlje, distres, psihofizičke tegobe.

Datum prijema rada: 4. septembar 2015.

Datum odobrenja rada: 12. septembar 2015.

UVOD

Poplave predstavljaju jednu od najvećih prirodnih katastrofa. U proteklih deset godina na područje Evrope u poplavama život je izgubilo oko hiljadu ljudi, a više od tri miliona su bili pogođeni ovom prirodnom nepogodom (Stanke, Murray, Amlot, Nurse, Williams, 2012). Shodno ovom, možemo da zaključimo da poplave predstavljaju vanredan događaj koji ima uticaj na živote ljudi, naročito ako se radi o poplavljenom području koje je naseljeno. Pored materijalne štete koju ostavljaju iza sebe, poplave takođe utiču kako na fizičko, tako i na mentalno zdravlje ljudi, ali i na druge socijalne aspekte života (Šimić, 2010).

U maju ove godine stanovništvo Bosne i Hercegovine se suočilo sa ovom prirodnom katastrofom, nakon rekordnih padavina koje nisu bile zabilježene u posljednjih 120 godina. Poplava izaziva različite stresne reakcije, naročito u prvim danima nakon pojave događaja. Kako smo svi različiti, tako se i reakcije ljudi razlikuju. Ono što je karakteristično jeste da su to reakcije privremenog karaktera koje sa vremenom

nestaju i ljudi počinju da se ponašaju na uobičajen način tj. onako kako su se ponašali prije poplave (Šimić, 2010). Međutim, ono što ostaje jeste period nakon poplava koji može biti izuzetno stresan za stanovništvo, te dolazi do pojave različitih izvora stresa. Tako, u prvom redu mogu da se navedu izvori stresova vezani za zdravlje, kao što je nemogućnost pristupa zdravstvenim ustanovama, dolazi do pogoršanja zdravstvene slike, pojava novih problema vezanih za fizičko i mentalno zdravlje; porodični i društveni stresori, ekonomski stresori što je vezano za probleme naknade, oporavak i obnovu doma, gubitak posla, zatim osjećaj gubitka kontrole i strah od ponavljanja iste katastrofe i sl. (Stanke, Murray, Amlot, Nurse, Williams, 2012).

Dalje, kada se govori o doživljaju poplave na mentalno zdravlje ističe se i značaj određenih osjetljivih grupa, odnosno, određena populacija ljudi za koju se smatra da imaju izraženiju potrebu za razumjevanjem i podrškom. Tu se prije svega navode žene (samohrane majke, trudnice, majke sa malom djecom); muškarci (bivši borci, ljudi

koji su izgubili sredstva da se brinu o svojoj porodici nakon poplave), starije osobe; stanovništvo koje se i prije poplava nalazilo na rubu egzistencije (Rockhankorn, 2007).

Distres kao termin se odnosi na iskustva i osjećanja ljudi nakon ekstremnih događaja koji usporavaju i otežavaju njihovu dalju adaptaciju. Takođe, važno je napomenuti da se distres odnosi na određena iskustva koja ljudi imaju u periodu nakon katastrofe. (Murry, Caldin, Amlot, Stanke, Lock, Rowlatt, Williams, 2011). Proučavajući posljedice ove prirodne katastrofe, vidimo da se mali broj istraživanja bavio ovom tematikom što je nas kao autore podstaklo da se bavimo ovim problemom.

Problem

U ovom radu nastojali smo da vidimo na koji način su poplave uticale na mentalno zdravlje ljudi, odnosno da li postoje razlike između poplavljenog i ne poplavljenog stanovništva u pogledu izražajnosti distresa i zastupljenosti određenih psihičkih tegoba. Biti pogođen ovom prirodnom katastrofom i suočavanje sa posljedicama nakon što se voda povuče može da bude veoma strašno i da utiče na stanovništvo svih doba, te doprinese i smanjenju funkcionisanja članova unutar porodice, društvene zajednice i sl (Murray, Caldin, Amlot, Stanke, Lock, Rowlatt, Williams, 2011).

Cilj

Kako je ovo pilot istraživanje, moglo bi da posluži kao dobra osnova za neka buduća istraživanja na većem uzorku i koje bi obuhvatalo veću teritoriju, što bi vodilo većoj pouzdanosti i prediktivnosti rezultata. Rezultati ovog istraživanja bi mogli da budu od važnosti centrima za mentalno zdravlje, centrima za socijalni rad, koji bi izradom i štampanjem brošura, putem štampanih i pisanih medija mogli da upoznaju stanovništvo kome i gdje da se obrate, te kako da pomognu sebe i svojim bližnjim u prevazilaženju određenih poteškoća izazvanih vanrednim situacijama.

Hipoteze

- Naime, u radu smo poslali od postavljanja hipoteza, te jedna od njih je da postoji značajna razlike između ispitanika sa poplavljenog i ne poplavljenog područja u odnosu na izraženost distresa. Potvrdu ove hipoteze smo našli u rezultatima ranijih istraživanja (Reacher et al. 2004 prema Tunstall, Tapsell, Green, Floyd, George, 2006; Paranjothy i saradnici prema Murry, Caldin, Amlot, Stanke, Lock, Rowlatt, Williams, 2011; Aher i saradnici, 2005 prema Stanke, Murray, Amlot, Nurse, Williams, 2012).
- Osobe ženskog pola imaju izraženiji distres u odnosu na muškarce (Enerson & Hearn-Morrow, 1998; Fordham, 1998; Morrow 1999; Tapsell & Tunstall 2000 prema Tunstall, Tapsell, Green, Floyd, George, 2006; Tapsell et al. 2003, prema Tunstall, Tapsell, Green, Floyd, George, 2006).
- Postoje značajne razlike između poplavljenih ispitanika i ne poplavljenih u odnosu na zastupljenost psihičkih

tegoba (Reacher i saradnici, 2004 prema Tunstall, Tapsell, Green, Floyd, George, 2006; Yetoo, 2014)

- Postoje značajne razlike u odnosu na pol u pogledu zastupljenosti psihičkih tegoba (Tapsell & Tunstall, 2001 prema Tunstall, Tapsell, Green, Floyd, George, 2006).

METOD

U istraživanju je učestvovalo ukupno 155 ispitanika sa područja grada Banja Luke, od toga 758 ispitanika sa poplavljenog i 77 ispitanika sa ne poplavljenog područja. Ispitanici su bili osobe iznad 20 godina starosti, sa područja koje je bilo pogođeno poplavom Budzak, Česma i Trapisti i djelova Banja Luke koje nisu bile pogođene ovom prirodnom katastrofom.

Instrumenti

Instrumenti obuhvataju Upitnik opšteg zdravstvenog stanja (General Health Questionnaire – GHQ) koji mjeri osjećaj napetosti, depresije, nesposobnosti za odbranu, nesanicu zasnovanu na anksioznosti, nedostatak samopouzdanja i samopoštovanja i druge simptome poremećaja psihičkog funkcionisanja.

Drugi instrument koji je korišten u ovom istraživanju odnosi se na listu različitih psihofizičkih tegoba. Lista je kreirana od strane autora za potreba ovog istraživanja. Lista sadrži 21 tegobu, za koju su se ispitanici trebali da odgovorom „da“ ili „ne“ kažu da li su određenu tegobe osjećali u proteklih mjesec dana. Kod 21 tegobe ostavljen je prazan prostor, gdje su ispitanici mogli da navedu neku drugu tegobu koju su osjećali, a koja nije bila obuhvaćena ovom listom.

Tok istraživanja

Istraživanje je sprovedeno na području grada Banja Luka. U procesu prikupljanja podataka bila su angažovana četiri volontera-anketara. Podaci su se prikupljali od stanovništva sa poplavljenog područja i stanovništva sa područja koje nije bilo pogođeno ovom prirodnom nepogodom. Volonteru su izlazili na teren na unaprijed utvrđenim lokacijama i sa pripremljenim materijalom, te uz dobrovoljni pristanak građana i s obzirom na uzorak pristupili ispitivanju. Svim ispitanicima je rečeno da je istraživanje anonimno i da su sve informacije koje će nam dati u potpunosti povjerljive te da će se rezultati koristiti isključivo u naučne svrhe.

Statistička obrada

Za statističku obradu podataka korišten je statistički softver SPSS 17.

REZULTATI

Prikaz karakteristika uzorka

U istraživanju je učestvovalo N=155 ispitanika, od kojih 38 muškaraca i 40 žena sa poplavljenih područja grada Banja Luke, te 40 muškaraca i 37 žena koji žive na području

grada Banja Luka koji nisu pretrpili štetu od majskih poplava. Podaci su prikazani u tabeli br.1 ispod.

Tabela 1. Distribucija ispitanika po kategorijama varijabli pol i područje stanovanja

		stanovanje			
		1 poplavljeni	2 ne poplavljeni	Total	
pol	1 muski	Count	38	40	78
		% of Total	24,5%	25,8%	50,3%
	2 zenski	Count	40	37	77
		% of Total	25,8%	23,9%	49,7%
Total	Count	78	77	155	
	% of Total	50,3%	49,7%	100,0%	

Na ukupnom uzorku ispitanika dobijene su sledeće distribucije 20 psihofizičkih simptoma: napetost je u poslednjih mjesec dana osjetilo 81 ispitanik, razdražljivost 48 ispitanika, napetost u periodima većih padavina 53 ispitanika, teškoće sa koncentracijom 41 ispitanik, osjećaj tjesnog obruča oko glave 19 ispitanika, probleme spavanja 40 ispitanika, noćne more 12 ispitanika, uznemirujuće slike poplave 21 ispitanik, tenzije u interpersonalnim odnosima 16 ispitanika, otuđenost od drugih 17 ispitanika, neraspoloženje 70 ispitanika, pad interesovanja za životne aktivnosti 26 ispitanika, osjećanje bespomoćnosti 22 ispitanika, napadi panike 12 ispitanika, gubitak svijesti 1 ispitanik, povećano unošenje alkohola i psihoaktivnih supstanci 5 ispitanika, glavobolje 39 ispitanika, povišen krvni pritisak 33 ispitanika, bol u želucu 36 ispitanika, pritisak u grudima 25 ispitanika, 6 ispitanika je verbalizovalo prisutnost ostalih tegoba koje nisu bile navedene na listi.

Uticaj područja stanovanja (poplavljeno, ne poplavljeno) na zastupljenost psihofizičkih tegoba

U odnosu na područje stanovanja ispitanika na cijelom uzorku dobijene su sledeće značajne razlike u prisutnosti i zastupljenosti psihofizičkih tegoba:

- Napetost je osjećalo u poslednjih mjesec dana 47 (30,3%) ispitanika koji su poplavljeni u maju, dok je 34 (21,9%) ispitanika iz ne poplavljenih područja se izjasnilo da su bili napeti u poslednjih mjesec dana. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.05, $\chi^2(1, N=155) = 4.026$; $p < .05$ i ukazuje da su ispitanici u poplavljenim područjima bili u većem procentu napetu u odnosu na ispitanike iz ne poplavljenih područja.
- U odnosu na područje stanovanja dobijena je i statistički značajna razlika na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) =$

17,434; $p < .01$ koja ukazuje da su ispitanici iz poplavljenih područja grada 39 (25,2%) napetiji u periodima većih padavina u odnosu na ispitanike koji nisu bili poplavljeni 14 (9%).

- Tijesan obruč oko glave je osjetilo 19 (12,3%) ispitanika. Dobijena je statistički značajna razlika na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) = 9.948$; $p < .01$, a ukazuje da je 16 (10,3%) ispitanika iz poplavljenog područja imalo ovu tegobu u proteklih mjesec dana, dok je samo 3 (1,9%) ispitanika iz ne poplavljenih područja navodilo istu.
- Probleme sa spavanjem je imao 31 (20%) ispitanik iz poplavljenog područja i 9 (5,8%) ispitanika iz ne poplavljenog područja. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) = 15.929$; $p < .01$, a ukazuje da su ispitanici iz poplavljenih područja imali više problema sa spavanjem u odnosu na ispitanike koji nisu bili poplavljeni u maju.
- Uznemirujuće slike poplave je imao 21 (13,5%) ispitanik iz poplavljenog područja grada, dok ni jedan ispitanik iz ne poplavljenog područja nije imao ovu tegobu. Dobijena razlika je značajna na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) = 23.980$; $p < .01$.
- Tenzije u interpersonalnim odnosima je imalo 16 (10,3%) ispitanika, od kojih 15 (9,7%) iz poplavljenih i 1 (0,6%) ispitanik iz ne poplavljenog područja. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) = 13.460$; $p < .01$, a ukazuje na izraženije tenzije u interpersonalnim odnosima kod ispitanika koji su poplavljeni.
- Pad interesovanja za svakodnevne životne aktivnosti je prisutna kod 26 (16,8%) ispitanika, od toga kod 18 (11,6%) ispitanika iz poplavljenih područja i kod 8 (5,2%) ispitanika iz ne poplavljenih područja. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.05, $\chi^2(1, N=155) = 4.468$; $p < .05$, a ukazuje na veći pad interesovanja za svakodnevne životne aktivnosti kod ispitanika koji dolaze sa poplavljenih područja grada u odnosu na ispitanike sa ne poplavljenih područja grada.
- Napadi panike su bili prisutni kod 12 ispitanika (7,7%), od toga kod 10 (6,5%) ispitanika iz poplavljenih područja i kod 2 (1,3%) ispitanika iz ne poplavljenih područja. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.05, $\chi^2(1, N=155) = 5.670$; $p < .05$, a ukazuje da su ove tegobe u protekli mjesec dana bile izraženije kod ispitanika koji su poplavljeni u maju.
- Povećano konzumiranje alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci je bilo prisutno kod 5 (3,2%) ispitanika sa ne poplavljenih područja grada, dok ispitanici sa poplavljenih područja negiraju povećano konzumiranje psihoaktivnih supstanci u poslednjih mjesec dana. Ova dobije razlika je statistički značajna na nivou 0.05, $\chi^2(1, N=155) = 5.234$; $p < .05$.
- Dobijena je statistički značajna razlika na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) = 9.611$; $p < .01$ koja pokazuje da su glavobolje bile zastupljenije kod ispitanika iz poplavljenih

područja 28 (18,1%), dok je ove tegobe imalo 11(7,1%) ispitanika iz ne poplavljenih područja.

- Probleme povišenog krvnog pritiska je imalo 33 (21,3%) ispitanika, od kojih 28 (18,1%) iz poplavljenih područja i 5 (3,2%) ispitanika iz ne poplavljenih područja. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) = 19.992$; $p < .01$, a pokazuje da je ova tegoba bila zastupljenija u proteklih mjesec dana kod ispitanika sa poplavljenih područja u odnosu na ispitanike sa ne poplavljenih područja.

Dobijene su statistički značajne razlike i u odnosu na pol ispitanika, koje ukazuju da su sledeće tegobe bile izraženije kod žena u odnosu na muškarce, a to su: napetost, razdražljivost, napetost u periodima većih padavina, problemi sa koncentracijom, problemi sa spavanjem, osjećanje bespomoćnosti, glavobolje i bolovi u predjelu želuca.

Uticaj pola i područja stanovanja na izraženost distresa

U radu smo provjerili efekte pola i područja stanovanja na dimenziju ukupnog distresa. Zanimalo nas je da li postoji značaja interakcija ovih efekata. Slijedi prikaz dobijenih rezultata.

I Postoji statistički značajan efekat pola na dimenziju ukupnog distresa $F(1)=9.963$, $p=.002$. Rezultati su u skladu sa očekivanjem, jer ukazuju da je distres izraženiji kod žena u odnosu na muškarce.

II Postoji statistički značajan efekat područja stanovanja na dimenziju ukupnog distresa $F(1)=4.439$, $p=.037$. Dobijeni rezultati su takođe u skladu sa očekivanjem jer pokazuju da je distres izraženiji kod ispitanika koji dolaze iz poplavljenih područja u odnosu na ispitanike koji žive u ne poplavljenim područjima grada Banja Luka.

III Ne postoji statistički značajan efekat interakcije pola i područja stanovanja na dimenziju ukupnog distresa.

Ispitanici su odgovarali i na anketna pitanja koja su se odnosila na traženje stručne psihijatrijske pomoći u periodu prije i poslije majskih poplava.

Jedno od pitanja je glasilo: „Da li ste neposredno nakon poplava osjetili potrebu da potražite stručnu pomoć psihologa ili psihijatra?“ Na ukupnom uzorku, potvrdno na ovo pitanje je odgovorilo 20 (12,9%) ispitanika, dok je 135 (87,1%) ispitanika dalo negativan odgovor. Od toga 18 (11,6%) ispitanika iz poplavljenih područja je odgovorilo potvrdno, dok je 60 (38,7%) odgovorilo negativno, 2 (1,3%) ispitanika iz ne poplavljenih područja odgovorila su potvrdno na navedeno pitanje, a ostalih 75 (48,4%) negativno. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.01, $\chi^2(1, N=155) = 14.461$; $p < .01$, a ukazuje da su ispitanici iz poplavljenih područja osjetili veću potrebu za stručnom pomoću nakon poplava u odnosu na ispitanike iz ne poplavljenih područja grada.

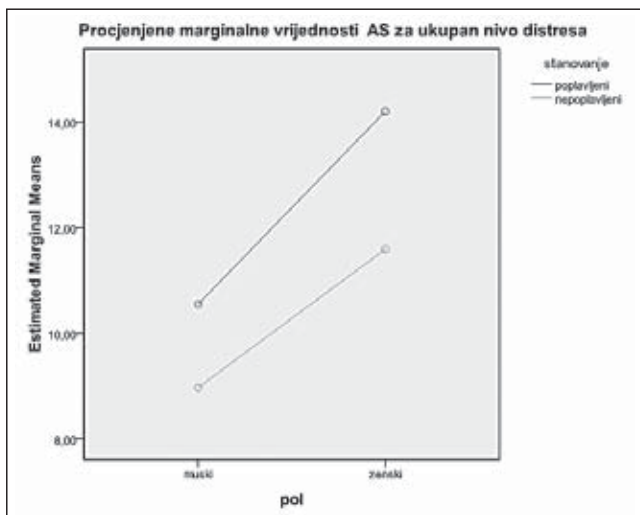
Drugo anketno pitanje je glasilo: „Da li ste u periodu nakon poplava zatražili stručnu pomoć psihologa ili psihijatra?“ Potvrđan odgovor na ovo pitanje na ukupnom uzorku dalo je 5 (3,2%) ispitanika, dok je ostalih 150 (96,8%) odgovorilo sa „ne“. Svih 5 (3,2%) ispitanika koji su odgovorili potvrdno je sa poplavljenog područja. Dobijena razlika je statistički značajna na nivou 0.05, $\chi^2(1, N=155) = 5.100$; $p < .05$, a ukazuju da su ispitanici sa poplavljenih područja u period nakon poplava u većem broju zatražili stručnu pomoć psihologa ili psihijatra u odnosu na ispitanike koji dolaze iz ne poplavljenih područja.

Uz pomoć analize varijanse utvrdili smo da je distres bio izraženiji kod ispitanika koji su nakon poplava osjetili potrebu za stručnom pomoći psihijatra ili psihologa, tj. statistički značajan efekat varijable „osjećali potrebu za stručnom pomoću nakon poplave“ je dobijen na dimenziji ukupnog distresa $F(1)=16.724$, $p=.000$.

ZAKLJUČAK

U ovom radu smo pošli od nekoliko pretpostavki, ali osnovni cilj nam je bio da ispitamo da li postoje značajne razlike u nivou distresa i zastupljenosti određenih psihofizičkih tegoba između osoba koje su poplavljene u maju prošle godine na području grada Banja Luka, u odnosu na osobe koje nisu bile pogođene ovom prirodnom katastrofom.

Možemo da zaključimo da se kroz istraživanje potvrdile sve četiri postavljene hipoteze, odnosno da je kod poplavljenog stanovništva izraženiji distres u odnosu na ne poplavljene, te i u većem broju su zastupljene sledeće psihičke tegobe kod poplavljenog stanovništva: napetost, povišena napetost u periodima većih padavina, osjećaj pritiska ili tijesnog obruča oko glave, problemi sa spavanjem, prisutnost uznemirujućih slika poplave, tenzije u interpersonalnim odnosima, pad interesovanja za svakodnevne životne aktivnosti, napadi panike, glavobolje i povišen krvni pritisak. Takođe, i da pripadnice ženskog pola imaju izraženiji distres i zastupljenost sledećih psihičkih tegoba

Slika 1. Efekti pola i područja stanovanja na ukupan distres

u odnosu na muškarce: napetost, razdražljivost, napetost u periodima većih padavina, problemi sa koncentracijom, problemi sa spavanjem, osjećanje bespomoćnosti, glavobolje i bolovi u predjelu želuca.

Naime, trebamo napomenuti da ovaj rad ima i svojih nedostataka, s obzirom da na našim prostorima je jako mali broj istraživanja na ovu temu. Uzorak koji je korišten u istraživanju je mali, pa rezultate koje smo dobili treba uzeti sa rezervom i ne trebamo ih generalizovati. Instrument koji je prvi put kreiran za potrebe ovog istraživanja u budućim istraživanjima trebao proširiti, te doraditi u smjeru veće pouzdanosti.

Na kraju, možemo da zaključimo da je istraživanje doprinijelo osnovnoj svrsi, dobili smo rezultate koji nam govore na koji način je ova prirodna katastrofa uticala na mentalno zdravlje ljudi, te kako se ljudi nose sa posljedicama iste. Ovo istraživanje otvara pitanja, koja zavređuju da se i u budućnosti bolje ispita i istraže.

LITERATURA

Menne, B., Murray V. (2013). *Floods in the WHO European Region: Health effects and their prevention*, preuzeto sa <http://www.euro.who.int/en/health-topics/>

environment-and-health/Climate-change/publications/2013/floods-in-the-who-european-region-health-effects-and-their-prevention , 19.11. 2014 u 15:00h

Murray, V., Caldin, H., Amlot, R., Stanke, C., Lock, S., Rowlatt, H., Williams, R. (2011). *The effects of flooding on mental health*, preuzeto sa <http://currents.plos.org/disasters/article/the-effects-of-flooding-on-mental-health-outcomes-and-recommendations-from-a-review-of-the-literature/> , 15. 10. 2014 u 21:00h

Tunstall, S., Tapsell, S., Green, C., Floyd, P., George, C. (2006). *The health effects of flooding: social research from England and Wales*, preuzeto sa www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17036844 , 04. 10. 2014 u 18:00 h

Public Health England. (2014). *Flooding and mental health: Essential information for front-line responders*, preuzeto sa www.gov.uk/phe , 15.10. 2014 u 14:00h

Šimić, Z. (2010). *Psihološke i socijalne dimenzije poplave*, preuzeto sa http://www.psihoportal.com/materijali/psihologija%20poplava_ZSimic.pdf , 05. 01. 2015 u 17:00h

Yetoo, M. (2014). *Possible impacts of floods on mental health*, preuzeto sa <http://www.risingkashmir.com/psychological-impact-of-floods/> , 21.12.2014 u 14:00h

Effects of May floods on the mental health of residents in the city of Banja Luka

Jelene Bajić¹, Irena Pašić²

¹Master of Arts in Psychology, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina, jelena.bajic87@gmail.com

²Master of Arts in Psychology Banja Luka, Bosnia and Herzegovina, irenche87@live.com

Summary: This study endeavours to explain how did the floods affect people's mental health, apropos, and is there difference between the population that was flooded in terms of expressing distress and experiencing some psychological problems. We wanted to know are there gender differences in terms of distress expression.

The study was performed on a sample of 155 respondents, of whom 78 of them were affected by floods and 77 were not affected with this natural disaster. Date was obtained through General Health Questionnaire-GHQ and one list which contains different psychological problems created by the authors for this particular study.

The obtained data show that distress is more common with the people affected by the flood. Regarding gender differences, distress is more expressed amongst women. The data shows bigger psychophysical hardship between respondents involved in the flood and some of them are tension : increased tension in periods of higher periods, headaches, panic attacks, sleep disorders, high blood pressure, digression of interest in everyday life. Given results show greater presence psychophysical problems amongst female gender.

Key words: flooded population, mental health, distress, psychophysical problems.